

РЕЦЕНЗИЯ

на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор”, професионално направление 3.7 „Администрация и управление”, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство”

на тема: ИНСТРУМЕНТИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИ КОНФЛИКТИ ПРИ ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ПУБЛИЧНИ УСЛУГИ

Докторант: Георги Иванов Цанков

Научен ръководител: доц. д-р Иванка Тодорова Банкова

Рецензент: доц. д-р Мария Димитрова Великова

Настоящата рецензия е изготвена въз основа на Заповед на Ректора на ВСУ “Черноризец Храбър” № 461 от 21.07.2023 г. за назначаване на научно жури, както и от представени от докторанта дисертационен труд, автореферат, справка за приносите в дисертационния труд, публикации по темата на дисертационния труд и справка за наукометричните показатели.

I. АКТУАЛНОСТ И ЗНАЧИМОСТ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертацията е посветена на значими, актуални и безспорно дисертабилни проблеми за възникващи противоречия и конфликти с административен характер при предоставянето на публични услуги чрез обществени поръчки.

Обществената критика към немалко процедури за възлагане на обществени поръчки е провокирана от усложнените, и понякога неотчитащи обществения интерес процедури, независимо, че са законосъобразни. Основна характеристика на често променящата се

законова рамка на обществените поръчки е силно изразена чувствителност по отношение на прозрачността и механизмите за осъществяване на контрол. Посочените обстоятелства създават напрежение и са предпоставка за повишаване конфликтността на административната среда.

Докторантът правилно отбелязва, че "...конфликтността е състояние, което може да блокира и дори да разруши постигнатото развитие, но може и да стимулира осъществяване на радикални позитивни промени...", което е достатъчно основание за изследване, систематизиране и анализ на сложната съвкупност от причини и фактори, пораждащи конфликтно противопоставяне във взаимоотношенията администрация (възложител) – бизнес (изпълнител) при предоставянето на публични услуги чрез обществени поръчки.

В научната литература липсват достатъчно задълбочени изследвания, посветени на административната конфликтност и на съществуващите дефицити при администриране и управление на предоставяните публични услуги чрез обществени поръчки. В съществуващите разработки обикновено акцентът е поставен върху изследване на вътрешноличностните, междуличностните, междугруповите, организационните конфликти, а обществените поръчки се разглеждат от гледна точка на правното им регулиране, одита, контрола, нарушенията и корупционните практики.

II. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА И ОЦЕНКА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Дисертационният труд е с обем 225 страници и се състои от увод, основен текст в три глави, заключение, списък с използвана литература (207 стр.), 6 приложения. Основният текст съдържа 11 таблици, 3 фигури и 7 диаграми. Списъкът с литературните източници се състои от 135 заглавия на български, руски и английски език. Позоваванията са цитирани

коректно под линия на съответните страници.

В **увода** се обосновава изборът на темата от гледна точка на нейната актуалност, значимост и практическа приложимост. Обектът и предметът на изследването са определени правилно. Коректно са формулирани изследователският проблем, авторовата теза, целта на дисертационния труд и поставените за решаване задачи. Посочени са ограниченията по изследваната проблематика и използваният научен инструментариум.

Актуалността на дисертационния труд е обоснована много добре, която, според докторанта, се определя от “нарастващата интензивност на събития с открито противопоставяне и сблъсък на интереси, при предоставянето на публични услуги чрез обществени поръчки, в резултат на които възникват конфликти с административен характер както между възложителите и изпълнителите, така и в административните структури отговорни за подготовката, организирането и възлагането на обществени поръчки”.

Избрани са подходящи и приложими към обекта и предмета на изследване научни методи и подходи.

Въведените ограничения стесняват обхвата на изследването, като вниманието е фокусирано върху административния аспект на възникващите противоречия и конфликти при предоставянето на публични услуги чрез обществени поръчки.

Структурата на дисертационния труд е адекватна на определените обект и предмет на изследването, поставените цел, задачи и защитаваната теза.

В съответствие с възприетата структура, в **изложението** на дисертационния труд, последователно и логично са предложени коментари, анализи и оценки, отнасящи се до:

1) Базови теоретични постановки за публичните блага и предоставянето на публични услуги, същностните и нормативни

характеристики на обществените поръчки и особеностите на административните аспекти на възникващите конфликтите при предоставянето на публични услуги чрез обществени поръчки (първа глава).

Изяснен е понятийният апарат и са представени специфичните проявления на административния конфликт. На база критичен анализ е обогатено съществуващото теоретично знание в областта на административната конфликтология и са очертани конфликтни зони при предоставянето на публични услуги чрез обществени поръчки.

Обоснована е необходимостта от изследване на административната конфликтност както в големите, така и в малките общини, при предоставянето на публични услуги чрез обществени поръчки.

Идентифицирани са дисонанси на капацитета на изследваните административни структури - възложители, така и на фирми - потенциалните изпълнители на обществени поръчки, които се характеризират със силен конфликтен заряд.

2) Конфликтните потенциали при предоставянето на публични услуги чрез обществени поръчки (втора глава).

Предложена е методика и алгоритъм на авторово емпирично изследване на конфликтни потенциали на административни структури от публичния сектор при предоставянето на публични услуги чрез обществени поръчки. Изследването е фокусирано върху показателите степен на формалност/неформалност, кариерно израстване, работно поведение, недостатъчен административен и управленски капацитет, приемане на противоречията и конфликтите в административна среда.

Въз основа на проведеното от докторанта изследване са идентифицирани конфликтните предпоставки (вътрешни и външни) и е очертан ефектът, който те имат върху административните дейности по осъществяване на процедурите по възлагане на обществени поръчки.

Изведени и систематизирани са основни бариери и ключови фактори за успешно управление на административни конфликти. Аргументирани са предложени алтернативи за изграждане на потенциал за управление на конфликти с административен характер при възлагането на обществени поръчки.

3) Концептуална визия за управление на административни конфликти при предоставянето на публични услуги чрез обществени поръчки (трета глава).

Предложени са подходящи научно-приложни методи и инструменти за управление на административни конфликти в разглеждания контекст.

Обоснована е необходимостта от въвеждане на ефективна система за управление и превенция на административни конфликти чрез обществен мониторинг и контрол на обществените поръчки, което позволява откриване възможни нарушения, и своевременно предприемане на мерки за ограничаване на мултиплицирането им във времето и трансформирането им в административни конфликти.

Структуриран е Концептуален модел за управление на административни конфликти при предоставянето на публични услуги чрез обществени поръчки. Реализацията на модела би позволила проследяване появата и разгръщането на конфликтни предпоставки и процеси в дейността на административната структура и своевременното предприемане на подходящи решения и действия за тяхното управление.

Заключението следва логиката на изложението и представя постигнатите от автора резултати.

Приложената справка за наукометричните показатели показва, че кандидатът покрива минималните национални изисквания по чл. 2б, ал. 2 и 3 на ЗРАСРБ. Нямам съмнения за плагиатство в представения дисертационен труд. В хода на процедурата не са установени и не са

получени писмени сигнал за плагиатство или недостоверност на представените научни данни по смисъла на чл. 4 ал. 11 на ЗРАСРБ.

III. ОЦЕНКА НА ПОСТИГНАТИТЕ РЕЗУЛТАТИ И ПРИНОСИ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Получените резултати и приноси пряко кореспондират с формулираната в началото цел и защитаваната теза.

Изследователската цел е постигната чрез последователно изпълнение на поставените задачи. На базата на проведено от докторанта проучване и анализ на противоречията и конфликтните предпоставки с административен характер при предоставянето на публични услуги чрез обществени поръчки са предложени инструменти и концептуален модел за управление и превенция на възникващите административни конфликти.

Резултатите от изследването, от една страна обогатяват теоретичното знание, а от друга – могат да бъдат изходна точка за провеждане на бъдещи проучвания на сложните взаимоотношения при предоставянето на публични услуги чрез обществени поръчки.

Резултатите могат да провокират промяна на възприетото разбиране за административни конфликти, както и осъзнаване на необходимостта за повишаване на конфликтологичната компетентност на всички участници в процеса по предоставяне на публични услуги чрез обществени поръчки.

Изведени са 3 научни и 3 научно-приложни приноси. Приемам научно-приложните приноси така, както са формулирани от докторанта. Приемам съдържателно научните приноси, формулировките на които, според мен, подлежат на прецизиране. Приносите са лично дело на докторанта, отразяват обективно постиженията му и имат характер на доразвиване и обогатяване на научните знания и тяхното приложение в практиката.

IV. АВТОРЕФЕРАТ И ПУБЛИКАЦИИ ПО ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Авторефератът отразява релевантно структурата и съдържанието на труда и акцентира върху най-важните моменти, резултати и изводи от изследването.

По дисертационния труд са посочени 4 публикации (3 самостоятелни и 1 в съавторство с научния ръководител), които представят съществени части от труда.

IV. БЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ КЪМ ДОКТОРАНТА

1) В дисертационния труд и автореферата към него са налице известни неточности, повторения, технически и стилистични грешки. Допуснато е смесване на безлични глаголни форми с глаголни форми в единствено или множествено число. Обемът на автореферата би могъл да се съкрати.

2) В края на всяка глава са представени обобщени изводи и резултати. В първите 2 глави обаче са систематизирани само резултати, а в трета глава - само изводи.

3) Би следвало да се обърне по-съществено внимание и на други конфликтни предпоставки, свързани с приложението на електронни обществени поръчки (например необходимостта от съвременен софтуер и хардуер, поддръжката на програмните продукти както от страна на администрацията, така и на потенциалните изпълнители) или в ограниченията да се посочи, че тези въпроси не са предмет на изследване.

4) Приложимостта на концептуалния модел би могла да бъде представена още по-убедително.

5) Препоръчвам на докторанта да издаде дисертационния труд като монографично изследване или като методически насоки за управление на

административни конфликти при предоставянето на публични услуги чрез обществени поръчки.

Направените бележки и препоръки не намаляват достойнствата на труда, нямат влияние върху качеството и количеството на получените резултати и приноси, както и върху положителната ми оценка за него.

V. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Изложеното до тук ми дава основание да приема дисертационния труд за завършен и удовлетворяващ изискванията на чл. 6, ал. 3 от ЗРАСРБ. В него се съдържат научни и научно-приложни резултати, представляващи оригинален принос в науката, и доказва, че кандидатът познава научната литература, притежава задълбочени теоретични знания за управлението на административни конфликти при предоставяне на публични услуги чрез обществени поръчки, както и способност за разработване на самостоятелни научни изследвания.

С убеждение предлагам на уважаемите членове на научното жури да гласува “за” присъждане на образователна и научна степен „Доктор” на **Георги Иванов Цанков** за разработения от него дисертационен труд на тема **ИНСТРУМЕНТИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИ КОНФЛИКТИ ПРИ ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ПУБЛИЧНИ УСЛУГИ**, ПН 3.7 Администрация и управление, докторска програма „Организация и управление извън сферата на материалното производство”

09.08.2023 г.

гр. Варна

Рецензент:

доц. д-р [Мария Великова](#)